
ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

УДК: 657.212:336.274.8

ББК 65.052

Кармазіна Н.В.

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВИРІШЕННЯ

Таврійський національний
університет імені В.І. Вернадського,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра обліку та аудиту,
вул. І. Кудрі, 33, м. Київ,
01001, Україна,
тел.: 050-341-57-18,
e-mail: natalikarma@ukr.net

Анотація. У статті виявлено проблеми, пов'язані з обліком дебіторської заборгованості що полягають у відсутності чіткого співвідношення дебіторської заборгованості та кредиторської заборгованості у загальній їх структурі; непристосованості методів визначення резерву сумнівних боргів, які передбачені в П(С)БО 10 до обліку на українських підприємствах; розмежуванні понять короткострокової та довгострокової дебіторської заборгованості тощо. Систематизовано класифікацію дебіторської заборгованості за такими критеріями, як: визначення мети, формулювання завдань, конкретизування користувачів інформації, вибір ознаки класифікації, визначення пріоритетних принципів, вибір та групування дебіторської заборгованості за оптимальним типом, а також додатково запропоновано: суб'єкт дебіторської заборгованості, сума заборгованості, вид оцінювання, причина виникнення. Це дозволило визначити такі методи оцінки заборгованості, як, історичної собівартості; вартість реалізації (погашення) – факторингове, форфейтингове оцінювання, оцінювання при дисконті векселя; на основі поточної вартості; теперішня вартість. Запропоновано комплексний методичний підхід до розрахунку резерву сумнівних боргів, що містить аналітичну і математичну моделі розрахунку. Аналітична модель полягає в оцінюванні рівня платоспроможності дебітора на основі розроблених критеріїв рівня неплатоспроможності, за результатами якого списують дебіторську заборгованість покупців і відображають списані суми як сумнівний борг. Обґрунтовано, що математична модель визначення величини резерву, що заснована на методі класифікації дебіторської заборгованості за термінами непогашення. Використання комплексного методичного підходу до розрахунку резерву сумнівних боргів забезпечує розробку комплексної політики розрахунку такого резерву, виходячи з всебічного оцінювання розмірів, складу та термінів виникнення дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги з урахуванням специфіки господарюючого суб'єкта. Аргументовано, що більшість акціонерних підприємств, звітність яких є обов'язковою, не створюють резерву сумнівних боргів, за такими причина, як: а). це вимагає вилучення з обороту коштів, що можуть бути задіяні в інших сферах діяльності; б). підприємства не хочуть нести додаткові трудові витрати на створення цього резерву. Обґрунтовано перспективи забезпечення ефективного обліку дебіторської заборгованості. Запропоновано оптимізаційну форму бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, атрибутивні ознаки якої включають: а). наявність єдиного підходу до обліку заборгованості (дебіторської та кредиторської), що забезпечує можливість проведення порівняльного аналізу і загального оцінювання дебіторської та кредиторської заборгованості, а також пов'язаність суб'єктів обліку (будь-яке підприємство може бути у ролі дебітора і кредитора); б). високоякісний облік довгострокової дебіторської заборгованості, що передбачає наявність розробки єдиного підходу до реєстрації та обліку довгострокової дебіторської заборгованості в системі синтетичних рахунків; ведення аналітичного обліку за кожним видом довгострокової дебіторської заборгованості в розроблених відомостях аналітичного обліку; узагальнення та накопичування аналітичної інформації про довгострокову дебіторську заборгованість. В цих умовах, створення ефективної моделі обліку дебіторської заборгованості дозволить уникнути ризиків неплатоспроможності і зниження показників ліквідності внаслідок отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Ключові слова: фінансові активи, управління, дебіторська заборгованість, ефективність, довгострокова дебіторська заборгованість, фінансування, неплатежі, аналіз, оптимальність, облік, модель, оцінка.

Karmazina N.V.

ACCOUNTING FOR DEBT SECURITY: PROBLEMS AND WAYS OF ITS DECISION

V.I. Vernadsky Taurian National University,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Accounting and Audit,
I. Kudri str., 33, Kyiv,
01001, Ukraine,
tel.: 050-341-57-18,
e-mail: natalikarma@ukr.net

Abstract. The article reveals problems related to accounting of receivables consisting in the absence of a clear ratio of accounts receivable and payables in their general structure; unsuitability of methods for determining the reserve of doubtful debts, which are envisaged in P (C) BO 10, for accounting at Ukrainian enterprises; differentiation of concepts of short-term and long-term receivables, etc. The classification of receivables is systematized according to the following criteria: definition of purpose, task formulation, specification of users of information, choice of classification mark, determination of priority principles, selection and grouping of receivables by the optimal type, and additionally proposed: subject of accounts receivable, amount of arrears, type of assessment, cause of occurrence. This allowed to identify such methods for assessing debt as, historical cost; cost of realization (repayment) - factoring, forfaiting estimation, valuation at the discount of a bill; based on current value; present value.

The complex methodical approach to calculating the reserve of doubtful debts is proposed, which contains analytical and mathematical model of calculation. The analytical model consists in assessing the level of solvency of the debtor on the basis of developed criteria of the insolvency level, the results of which write off the receivables buyers and reflect the written off amounts as doubtful debt. It is substantiated that the mathematical model of determining the value of the reserve, which is based on the method of classification of receivables for the terms of non-payment. Using of a comprehensive methodical approach to calculating the reserve of doubtful debts provides the development of a comprehensive policy for calculating such a reserve, based on a comprehensive assessment of the size, composition and timing of accounts receivable for products, goods, works and services, taking into account the specifics of the entity. It is argued that most of the joint-stock companies, whose reporting is compulsory, do not create a reserve of doubtful debts, for reasons such as: a). this requires the withdrawal of funds that may be involved in other areas of activity; b). enterprises do not want to incur additional labor costs to create this reserve. The prospects of ensuring efficient accounting of receivables are substantiated. The optimization form of accounting of accounts receivable, the attributive features of which include: a). the availability of a single approach to the accounting of debts (receivables and payables), which provides for the possibility of comparative analysis and general assessment of receivables and payables, as well as the association of accounting entities (any enterprise may be in the role of debtor and creditor); b) high-quality accounting of long-term receivables, which provides for the development of a single approach to the registration and accounting of long-term receivables in the system of synthetic accounts; conducting analytical accounting for each type of long-term receivables in the developed information of analytical accounting; generalization and accumulation of analytical information on long-term receivables.

In these conditions, the creation of an effective accounting model for accounts receivable will help to avoid insolvency risks and decrease of liquidity indicators due to obtaining objective and timely information for making optimal managerial decisions.

Keywords: financial assets, management, accounts receivable, efficiency, long-term receivables, financing, non-payment, analysis, optimality, accounting, model, estimation.

Вступ. Фінансова незалежність та участь вітчизняних господарюючих суб'єктів у міжнародних економічних відносинах зумовлюють необхідність безперервного забезпечення виробничого циклу оборотними засобами. Розвиток принципово нового підходу до проблем платіжно-розрахункових відносин між суб'єктами ринку зумовлює необхідність досліджувати похідну уповільнення даних відносин – дебіторську заборгованість. В сучасних умовах господарювання дебіторська заборгованість є одним із найбільш негативних явищ в економіці України. Велика сума заборгованості, яка існує між українськими підприємствами, призводить до кризи неплатежів.

Багатоаспектність дослідження проблеми обліку дебіторської заборгованості зумовлена суперечливим характером нормативних документів, а також рівнем розробок окремих теоретичних і практичних аспектів методології обліку дебіторської заборгованості, як фінансового активу підприємств. Проблемам обліку дебіторської заборгованості присвячено ряд праць зарубіжних та вітчизняних учених - економістів: С.Л. Берези, Ф.Ф. Бутинця, Э.Е. Хендриксен, Т.С. Єдинак, Н.М. Грабова, В.П. Завгороднього, О.Д. Заруби, Н.В. Соловей та ін. Поряд з цим, у зв'язку із зазначеною ситуацією більшість підприємств практично не має можливості нормально функціонувати, адже наявність дебіторської заборгованості відволікає кошти з обороту. Також необхідно відзначити, що на підприємствах існують багато спірних питань, які потребують подальшого дослідження, наприклад щодо класифікації дебіторської заборгованості, визначення та формування резерву сумнівних боргів. Тому вивчення проблем обліку дебіторської заборгованості є актуальною темою дослідження.

Постановка завдання. Метою цього дослідження є проблеми, пов'язаної з обліком дебіторської заборгованості з подальшою систематизацією класифікації дебіторської заборгованості за певними критеріями, обґрунтувати перспективи забезпечення ефективного обліку дебіторської заборгованості шляхом запровадження комплексного методичного підходу до розрахунку резерву сумнівних боргів, що містить аналітичну і математичну моделі розрахунку. Обґрунтовано перспективи результативного обліку дебіторської заборгованості, що включає параметричні характеристики оптимізаційної форми бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості за цільовими критеріями організаційно-функціонального узгодження платіжно-розрахункових відносин між різними ієрархічними рівнями.

Результати. Характерною особливістю сучасного розвитку економіки України є глибокі економічні перетворення в сфері виробництва на основі ринкових відносин. Ринкові відносини вимагають перегляду системи бухгалтерського обліку, одним із центральних елементів якої є облік взаєморозрахунків суб'єктів господарювання. На сьогодні одним з найбільш складних і суперечливих питань українського обліку є облік дебіторської заборгованості, що пов'язано з існуванням проблеми неплатежів.

Облік дебіторської заборгованості регулюється такими законодавчими актами, як Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", Податковий кодекс України, П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість", П(С)БО 13 "Фінансові інструменти", НП(С)БО 1 "Вимоги до складання фінансової звітності", але, незважаючи на такий контроль з боку держави, в обліку дебіторської заборгованості існує ряд проблем.

Серед основних недоліків існуючої системи обліку дебіторської заборгованості можна визначити такі:

а) для прийняття зацікавленими особами адекватних та вчасних рішень щодо існуючої політики управління істотне значення мають актуальність і якість інформації про стан розрахунків з дебіторами, що формується на базі даних бухгалтерського обліку конкретних суб'єктів господарювання. Однак форма бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, яку рекомендували нормативно, не враховує специфіки даного активу, що зумовлює наявність різних ознак його класифікації і велику кількість методів оцінювання. Крім цього, облікові реєстри, що є рекомендовані для використання, не передбачають накопичення інформації про розрахунки з дебіторами різного рівня деталізації і узагальнення. Це зумовлює неможливість

отримання інформації про дебіторську заборгованість в обсязі і вигляді, достатньому для проведення аналізу розрахунків з дебіторами зокрема і заборгованості загалом з метою прогнозування ймовірності настання платіжної кризи суб'єктів господарювання, складання рекомендацій щодо її попередження [1];

б) невирішені проблеми відображення в обліку довгострокової дебіторської заборгованості, оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги;

в) застосування у наших умовах традиційної за кордоном методики аналізу дебіторської заборгованості не завжди доцільно через відсутність необхідного обсягу вірогідної і доступної інформації щодо розрахунків з дебіторами. Крім цього, загальна криза неплатежів, характерна для сучасної української економіки, змушує сумніватися в об'єктивності, своєчасності і корисності отриманих результатів аналізу. Використання вітчизняних методик не дає змоги однозначно оцінити стан дебіторської заборгованості, а також ступінь його впливу на фінансово-господарський стан підприємств. Зазначені проблеми вказують на необхідність пошуку специфічних засобів аналізу дебіторської заборгованості, спрямованих на отримання інформації комплексного характеру, достатньої для прийняття рішень щодо глибини кризи неплатежів аналізованого суб'єкту.

На сьогодні в Україні існує чимало актуальних нерозв'язаних питань, пов'язаних з обліком дебіторської заборгованості. Це відповідно обумовлює постійний перегляд нормативних актів і регламентуючих документів, вироблення нових шляхів удосконалення організації та методики обліку розрахунків з дебіторами.

До найбільш актуальних проблем в обліку дебіторської заборгованості можна віднести:

– відсутність чіткого співвідношення дебіторської заборгованості та кредиторської заборгованості у загальній їх структурі;

– непристосованість методів визначення резерву сумнівних боргів, які передбачені в П(С)БО 10 до обліку на українських підприємствах, і, виходячи з цього, недостовірні дані при відображенні резерву сумнівних боргів в балансі;

– розмежування понять короткострокової та довгострокової дебіторської заборгованості;

– облік довгострокової дебіторської заборгованості згідно з вимогами П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”;

– потреба змін у будові реєстрів аналітичного і синтетичного обліку дебіторської заборгованості.

Для прийняття управлінських рішень важливе значення має повнота і об'єктивність інформації, пов'язаної з дебіторською заборгованістю. Вирішення багатьох проблемних питань дозволить значно вдосконалити організацію та методику обліку розрахунків уз дебіторами.

На нашу думку, утворення поточної дебіторської заборгованості не завжди слід пов'язувати з доходом. Дохід, як зазначають Е. Є. Хендріксен і М. Ф. Ван Бреда, вимірюється сумою очікуваних грошових надходжень, тому якщо не очікується погашення дебіторської заборгованості у звітному періоді, то наступні надходження коштів або певних матеріальних цінностей не можна вважати доходом [2, с. 98]. Так, перерахування авансів за ще непередану продукцію призводить до виникнення дебіторської заборгованості, хоча доходу тут немає. Вважаємо, що ці пропозиції повинні бути взяті до уваги при подальшому вдосконаленні нормативної бази.

Розгляд сучасних підходів до класифікації дебіторської заборгованості дало змогу виявити низку проблем. Для їх вирішення можна запропонувати методику класифікації дебіторської заборгованості, що дає можливість здійснювати порівняльний аналіз варіантів групування розрахунків з дебіторами за класифікаційними ознаками з метою розробки різних типів класифікації.

Згідно з такою методикою класифікацію дебіторської заборгованості слід проводити у такій послідовності: визначення мети, формулювання завдань, конкретизування користувачів

інформації, вибір ознаки класифікації, визначення пріоритетних принципів, надання переліку можливих типів класифікації, вибір оптимального типу, групування дебіторської заборгованості за обраним типом. Як можливі ознаки класифікації дебіторської заборгованості треба додатково запропонувати: суб'єкт дебіторської заборгованості, сума заборгованості, вид оцінювання, причина виникнення.

Базуючись на систематизації можливих варіантів групування дебіторської заборгованості, необхідно створити системний класифікатор дебіторської заборгованості з використанням таких параметрів: ознак, принципів та мети класифікації, якісної характеристики ознаки, користувачів інформації, типів класифікації. Використання даної розробки сприяє наданню якісної бухгалтерської інформації для контролю, аналізу та управління залежно від конкретних потреб користувачів у період антикризового регулювання.

Результати проведеної систематизації дають змогу визначити такі види оцінювання дебіторської заборгованості :

– на основі історичної собівартості – первісне (історичне) оцінювання, яке визначають за номінальним і спонтанним методами оцінювання [3];

– на основі вартості реалізації (погашення) – факторингове, форфейтингове оцінювання, оцінювання при дисконті векселя, для яких характерне видаткова оцінка, чисте реалізаційне оцінювання, що визначають за величиною сумнівних боргів, експертне оцінювання, при розрахунку якого використовують оцінювання продажу;

– на основі поточної вартості – оцінювання з урахуванням валютного курсу; оцінювання з урахуванням індексу цін; оцінювання з урахуванням поточної процентної ставки, яке базується на методі потоку, що дисконтувався, і для розрахунку якого запропонований порядок визначення загальної реалізаційної вартості заборгованості [5];

– на базі теперішньої вартості – теперішня оцінка на основі первісної вартості (метод оцінювання – первісний), теперішня оцінка на основі поточної вартості (метод оцінювання – поточний).

З метою мінімізації відхилень розрахункової вартості боргу від її реальної величини можна запропонувати комплексний підхід до оцінювання дебіторської заборгованості, що базується на коригуванні первісної вартості дебіторської заборгованості відповідно до коефіцієнта часу [4]. Коефіцієнт часу дає змогу оцінити заборгованість господарюючого суб'єкта у даний час з урахуванням зростання вартості в часі та зміни загальної купівельної спроможності грошових коштів. Використання в бухгалтерському обліку комплексного оцінювання дебіторської заборгованості забезпечує врахування впливу на зміну вартості водночас минулих і умовно можливих минулих тимчасових процесів, що створює можливість для прогнозування напрямків і обсягів поточних та майбутніх грошових потоків підприємства [7].

Створення ефективної системи контролю за якістю обліку розрахунків з дебіторами вимагає розробки чіткої та досконалої класифікації дебіторської заборгованості, уніфікації способів її оцінки та документів аналітичного обліку. Це, відповідно, дозволить накопичувати інформацію про розрахунки з дебіторами з різними рівнями деталізації і узагальнення.

Потребують розробки також моделі співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей і певного інструментарію, який дозволив би швидко та якісно виявляти негативні явища, що впливають на кількісні та якісні зміни цих заборгованостей. Бажаним є співвідношення, коли кредиторська заборгованість переважає дебіторську на 10-20%. Однак, як показують дослідження, на деяких підприємствах кредиторська заборгованість переважає зобов'язання дебіторів у 10 і більше разів [3, с. 61]. Тому рішенням даної проблеми є розробка моделі співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості, яка дозволила б швидко та якісно виявляти негативні явища, не допустити прострочення термінів платежу та доведення заборгованості до безнадійної.

При проведенні такого аналізу потрібно враховувати специфіку підприємств і організацій, сезонність їх роботи, зв'язки з покупцями та постачальниками тощо. Варто також зважати на

принцип “Вимагай оплати якомога швидше та оплачуй якомога пізніше”, який дозволяє довший період володіти певними активами й отримувати від них вигоду. Крім цього наявність великих обсягів дебіторської заборгованості, як вірно говорить Ф. Ф. Бутинець, спричиняє низьку платоспроможність підприємства. Відзначимо, що значна сума кредиторської заборгованості не завжди є негативним явищем; зокрема, коли підприємство володіє такою кількістю високоліквідних активів, при погашенні заборгованості ними це суттєво не вплине на подальшу його діяльність [1].

Для забезпечення такого принципу бухгалтерського обліку, як “обачність”, дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи і послуги відображається в бухгалтерській звітності у чистій реалізаційній вартості, що враховує величину резерву сумнівних боргів [8]. Питання визначення величини такого резерву потребує доопрацювання в плані конкретизації методики розрахунку. Слід запропонувати комплексний методичний підхід до розрахунку резерву сумнівних боргів, розробити комплексну методику розрахунку такого резерву, що містить аналітичну і математичну моделі розрахунку.

Суть аналітичної моделі полягає в оцінюванні рівня платоспроможності дебітора на основі розроблених критеріїв рівня неплатоспроможності, за результатами якого списують дебіторську заборгованість покупців і відображають списані суми як сумнівний борг. Процес визначення величини резерву сумнівних боргів з використанням аналітичної моделі доволі трудомісткий, але він дає змогу отримувати точний розрахунок величини резерву сумнівних боргів і реальну оцінку чистої реалізаційної вартості поточної дебіторської заборгованості.

Математична модель визначення величини резерву заснована на методі класифікації дебіторської заборгованості за термінами непогашення. Розроблення математичної моделі визначення величини резерву сумнівних боргів менш трудомістке і забезпечує повне зарахування в рівних частках суми непогашеної дебіторської заборгованості в такий резерв на час визнання заборгованості безнадійної.

Використання комплексного методичного підходу до розрахунку резерву сумнівних боргів забезпечує розробку комплексної політики розрахунку такого резерву, виходячи з всебічного оцінювання розмірів, складу та термінів виникнення дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги з урахуванням специфіки господарюючого суб'єкта.

Важливо вдосконалювати методику визначення суми резерву сумнівних боргів. На нашу думку, потрібно внести зміни в діюче законодавство для стимулювання створення підприємствами цього резерву. Практика показує, що більшість акціонерних підприємств, звітність яких є обов'язковою, не створюють резерву сумнівних боргів, оскільки: це вимагає вилучення з обороту коштів, що можуть бути задіяні в інших сферах діяльності; підприємства не хочуть нести додаткові трудові витрати на створення цього резерву.

Проведені дослідження також показують, що існує потреба змін у побудові реєстрів аналітичного і синтетичного обліку дебіторської заборгованості. Сьогодні облік дебіторської та кредиторської заборгованостей ведеться в одному реєстрі – Журналі № 3, а це зовсім різні об'єкти бухгалтерського обліку, які лише частково пов'язані між собою, тому в [7] пропонується вести синтетичний облік цих заборгованостей у різних реєстрах.

Необхідно також внести зміни до Плану рахунків бухгалтерського обліку та інструкції з його використання щодо рахунка 37 “Розрахунки з різними дебіторами”. Класифікація дебіторської заборгованості на ньому не вірна. Тобто сюди увійшли різні види розрахунків із дебіторами, що можна об'єднати в групи, які неоднорідні за своєю природою.

Висновки. На підставі вищевикладеного з'ясовано, що з метою надання якісної бухгалтерської інформації про заборгованість підприємства, користувачам для прийняття рішень, можна запропонувати оптимізаційну форму бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, для якої властиві:

а) наявність єдиного підходу до обліку заборгованості (дебіторської та кредиторської), зумовленого такими його перевагами, як: можливість проведення порівняльного аналізу і

загального оцінювання дебіторської та кредиторської заборгованості; пов'язаність суб'єктів обліку (будь-яке підприємство може бути у ролі дебітора і кредитора);

б) високоякісний облік довгострокової дебіторської заборгованості, зумовлений наявністю розробки єдиного підходу до реєстрації та обліку довгострокової дебіторської заборгованості в системі синтетичних рахунків; веденням аналітичного обліку за кожним видом довгострокової дебіторської заборгованості в розроблених відомостях аналітичного обліку; узагальненням та накопичуванням аналітичної інформації про довгострокову дебіторську заборгованість.

Отже, створення ефективної моделі обліку дебіторської заборгованості дозволить уникнути ризиків неплатоспроможності і зниження показників ліквідності внаслідок організаційно-функціональної оптимізації дебіторської заборгованості, як фінансового активу в системі управління підприємством для прийняття оптимальних управлінських рішень та мінімізації ризиків бізнес-процесів.

1. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку : підручник / Ф. Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І. Л. Томашевська. – [4-те вид.]. – Житомир : ПП "Рута", 2015. – 528 с.
2. Хендриксен Э.Е. Теория бухгалтерского учета / Э.Е. Хендриксен, М.Ф. Ван Бреда; перевод с англ. под ред. Я.В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 576 с.
3. Єдинак Т.С. Проблеми управління дебіторською заборгованістю підприємств в умовах фінансово-економічної кризи // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2014. – №3. – С.55-62.
4. Грабова Н. М. Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях : учебн. пособ. для студ. вузов / под ред. Н. В. Кужельного. – К. : Изд. А.С.К., 2011. – 320 с.
5. Александров Д. М. Проблеми взыскания дебиторской задолженности / Д.М.Александров // Вестник бухгалтера и аудитора Украины. – 2010. – № 21. – С. 22-25.
6. Береза С. Л. Класифікація дебіторської заборгованості: нові підходи / Береза С. Л. // Вісник ЖІТІ. – 2012. – № 14. – С. 156-160.
7. Соловей Н. В. Проблеми обліку дебіторської заборгованості / Н.В.Соловей. – К.: Центр учбової літератури, 2013.
8. П(С)БО № 10 “Дебіторська заборгованість”, затверджене наказом Міністерства фінансів України. – 2001. – № 237. – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-18>

References

1. Butynets, F. F. *Organization of accounting*, PP “Ruta”, 2015.
2. Hendricksen, E. E. *Theory of accounting*, Finansy i statistika, 1997.
3. Yedinak, T.S. “Problems of management of accounts receivable enterprises in the conditions of the financial and economic crisis.” *Derzhava ta rehiony. Serii: Ekonomika ta pidpriemnytstvo*, no. 3, 2014, pp. 55–62.
4. Grabova, N. M. *Accounting in production and trading enterprises*, Izd. ASK, 2011.
5. Aleksandrov, D. M. “Problems of collection of accounts receivable.” *Vestnyk bukhhaltera y audytora Ukrainy*, no. 21, 2010, pp. 22–25.
6. Bereza, S. L. “Classification of receivables: new approaches.” *Visnyk ZhITI*, no. 14, 2012, pp. 156-160.
7. Solovey, N. V. *Problems of accounts receivable*, Tsentru uchbovoi literatury, 2013.
8. “Accounts Receivable. Ministerstvo finansiv Ukrainy P (S) BO № 10.” The Verkhovna Rada of Ukraine, zakon2.rada.gov.ua. Accessed 4 Febr 2018.

Рецензент:

Ткачук І.Г. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника